

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN,
DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT,
DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW EN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT,
OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Franse Regering over de waterbeheersing in de zone Duinkerke-Veurne-De Moeren bij ernstige hoogwaterstand, ondertekend te Rijsel op 2 juni 2025.

Samenvatting

De strijd tegen wateroverlast is een belangrijke uitdaging voor de grensoverschrijdende regio Duinkerke-Veurne-De Moeren door het grensoverschrijdend poldergebied 'De Moeren' en de kanalen en waterlopen die de regio doorkruisen. Om de huidige situatie te verbeteren en de wateroverlast te beperken in de betrokken zone moet de Frans-Belgische overeenkomst van 1890 en haar aanhangsel van 1968 worden aangevuld. De Vlaamse Regering hecht nu haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst met Frankrijk over de waterbeheersing in de zone Duinkerke-Veurne-De Moeren bij ernstige hoogwaterstand. Deze overeenkomst heeft als doel een tijdelijk gedeelde afwatering te organiseren tijdens periodes van ernstige hoogwaterstanden om overstromingen te beperken in de Moeren door het realiseren van een extra afvoercapaciteit via het Canal de Furnes (Veurnevaart) in Duinkerke. Het bepaalt de verantwoordelijkheden voor de bouw van een noodpompstation in het Vlaamse Gewest en een schuifconstructie in Frankrijk.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie
Beleidsveld: buitenlands beleid

Beleidsdomein: Mobiliteit en Openbare Werken
Beleidsveld: waterinfrastructuur en beleid

Beleidsdomein: Omgeving
Beleidsveld: omgeving en natuur

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Onderhandelingen

De Vlaamse Regering besliste op 13 december 2019 (VR PV 2019/44 – punt 0010) de formele onderhandelingen aan te vatten met de Regering van de Franse Republiek over het afsluiten van een verdrag inzake het waterbeheer bij hoogwater in de sector Duinkerke-Veurne-De Moeren.

De Vlaamse Regering machtigde de gedelegeerd bestuurder van de Vlaamse Waterweg, de secretaris-generaal van het departement Mobiliteit en Openbare Werken en de secretaris-generaal van het toenmalige departement Buitenlandse Zaken om in onderling overleg de Vlaamse onderhandelingsdelegatie samen te stellen.

De onderhandelingen verliepen voornamelijk schriftelijk. Op 3 mei 2022 vond een onderhandelingsronde plaats op de sous-prefectuur in Duinkerke. Een finaal overleg voor de inhoudelijke onderhandelingen vond plaats op 8 maart 2023 in de ambtswoning van de gouverneur in Brugge. Daarna moesten nog enkele technische kwesties worden uitgeklaard, gevolgd door een juridisch-technische controle en een toetsing op taalkundige overeenstemming.

Goedkeuring en machtiging tot ondertekening

De Vlaamse Regering hechtte op 4 april 2025 (VR PV 2025/15 – punt 0009) haar goedkeuring aan de overeenkomst met Frankrijk over de waterbeheersing in de zone Duinkerke-Veurne-De Moeren bij ernstige hoogwaterstand. De Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid werd gelasten om de overeenkomst in naam van het Vlaams Gewest te ondertekenen.

Op 2 juni 2025 werd de overeenkomst ondertekend door Vlaams minister-president Matthias Diependaele en Frans minister van Europa en Buitenlandse Zaken Jean-Noël Barrot.

Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Voorontwerpen van decreet die meermaals in dezelfde vorm voorkomen, moeten niet telkens voor wetgevingstechnisch- en taaladvies worden voorgelegd volgens de Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2019/4 (aanwijzing nr. 297).

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

(p.m.)

2. INHOUD

De strijd tegen wateroverlast is een belangrijke uitdaging voor de grensoverschrijdende regio omwille van het grensoverschrijdend poldergebied “De Moeren” en de kanalen en waterlopen die de regio doorkruisen. Het waterbeheer en de preventie van wateroverlast vereisen een gezamenlijke grensoverschrijdende aanpak.

De Frans-Belgische Overeenkomst van 26 juni 1890 en haar aanhangsel van 8 maart 1968 regelen de grensoverschrijdende waterafvoer van de Frans-Belgische Moeren, de Basse Colme/Bergenvaart en van het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke/canal de Furnes. Tijdens perioden van hoge waterstanden en hoge debieten wordt vastgesteld dat de limieten van de installaties bereikt waren. In het systeem bestond er geen mogelijkheid om meer water af te voeren, met wateroverlast in de Binnen en Buiten Moeren tot gevolg.

Om oplossingen te zoeken voor deze terugkerende overstromingen voerden de Franse en Vlaamse diensten gezamenlijk verschillende studies uit. Vlaanderen en Frankrijk wensen nu de afwatering bij hoogwater in de grensoverschrijdende Frans-Vlaamse kustzone tussen Duinkerke en Nieuwpoort te verbeteren en de bevolking en de plaatselijke actoren te sensibiliseren voor het overstromingsrisico en de gevolgen van de klimaatverandering.

Uit deze studies bleek de beste oplossing te zijn om het water van het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke tijdelijk in zowel de richting van Nieuwpoort als van Duinkerke te laten afwateren. Deze tijdelijke afwatering in beide richtingen behelsde de bouw van een noodpomp op de Speievaart en een schuifstelsel in Duinkerke, naast een gemeenschappelijke grensoverschrijdende aanpak van beheer en werking van de beide kunstwerken. De Frans-Belgische overeenkomst van 1890 en haar aanhangsel van 1968 dient dus te worden aangevuld om de verantwoordelijkheden m.b.t. de bouw van de kunstwerken vast te leggen, de afwatering in beide richtingen mogelijk te maken en een gedeeld opvolgingssysteem te voorzien.

Daarnaast wordt een samenwerkingsprotocol opgesteld dat de modaliteiten van beheer en werking van de kunstwerken preciseert, via o.m. de voorwaarden voor de automatische werking van de kunstwerken, een grensoverschrijdend digitaal platform voor de uitwisseling van gegevens en dit om het beheer van de kunstwerken te faciliteren, om de transparantie op vlak van beheer te waarborgen evenals een betere coördinatie tussen waterbeheerders aan beide zijden van de grens te bewerkstelligen.

In het kader van de INTERREG-programmalijn 'Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen' werd een voorstel van project "Mageteaux" tussen enkele Vlaamse en Franse partners goedgekeurd. Om de Europese cofinancieringsmiddelen niet te verliezen werden de noodpomp door de provincie West-Vlaanderen en de schuifconstructie door de Franse lokale partner reeds gebouwd en in gebruik genomen.

Dit project 'Mageteaux' maakt deel uit van prioriteit 3 en programmadoelstelling 6: 'ondersteunen van acties die de strijd aanbinden met het overstromingsrisico' en 'de klimaatwijzigingen' (wijziging van het neerslagpatroon en stijging van de zeespiegel waardoor de afwateringscapaciteit van het regenwater in de Noordzee wordt beperkt). Het opzetten van gerichte acties beantwoordt aan de doelstellingen van de Europese Richtlijnen, met name Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid en Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De bouw van het noodpompstation op de Speievaart is reeds uitgevoerd. Het opzetten, de monitoring en het onderhoud van een opvolgsysteem dat door beide partijen kan worden geconsulteerd zal binnen de voorziene reguliere middelen bij de verschillende entiteiten worden opgenomen. Er is dus geen extra budget vereist.

De Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 20 maart 2025. Een gemotiveerd begrotingsakkoord is niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeelsvlak of organisatorisch vlak, noch op de personeelsbudgetten.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor HR, is dus niet vereist.

C.IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de gemeenten, de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's), de intercommunales of de provincies, voor wat hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld of ontvangsten betreft. De financiële engagementen van de provincie West-Vlaanderen werden reeds genomen in het kader van het INTERREG-project.

4. VERDER TRAJECT

Het gaat hier om het sluiten van een exclusief verdrag tussen het Vlaamse Gewest en de Regering van de Franse Republiek waarvoor de procedure uit artikel 81 BWHI dient te worden gevolgd.

De Vlaamse minister bevoegd voor buitenlands beleid wordt gemachtigd om het advies in te winnen van de Raad van State, afdeling Wetgeving, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van 30 dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Nadat het advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving, werd ingewonnen, volgt de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering. Daarna volgt de goedkeuring door het Vlaams Parlement in de commissie en in de plenaire vergadering. Vervolgens dient het instemmingsdecreet te worden bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

Vooraleer de Vlaamse Regering aan de Franse verdragspartner meedeelt dat intern aan alle voorwaarden is voldaan voor de internationale inwerkingtreding, moet opnieuw de Koning (minister van buitenlandse zaken) op de hoogte worden gesteld van het sluiten van het verdrag, waarna die over dertig dagen beschikt om bezwaar te formuleren. Wanneer er geen bezwaar bestaat, kan die mededeling aan de Franse verdragspartner plaatsvinden en treedt het verdrag overeenkomstig zijn eigen bepalingen in werking. Voor de interne inwerkingtreding in België is het van belang dat de Vlaamse overheid de tekst van het verdrag ook bekendmaakt in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Regering van de Franse Republiek over de waterbeheersing in de zone Duinkerke-Veurne-De Moeren bij ernstige hoogwaterstand, ondertekend te Rijsel op 2 juni 2025, alsook aan het bijhorende ontwerp van memorie van toelichting
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor buitenlands beleid te gelasten over het voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair
Management,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport

Annick DE RIDDER

Bijlagen:

- een voorontwerp van decreet;
- een ontwerp van memorie van toelichting;
- de overeenkomst in het Nederlands.

////////////////////////////////////